

Graskarpers: Maaiers van onze waterwegen

Waterpartijen of vijvers zijn vaak een ondergeschoven kindje bij het beheer en onderhoud van golfbanen. Zonder maaiwerk kan een vijver echter niet, hij groeit dicht. Een waterpartij schoonhouden hoeft geen tijd en geld te kosten met machines, het kan heel goed met graskarpers.

TEKST EN FOTO'S: MARCO BLUM

Tijdens de ontwerpfase worden vijvers gecreëerd om grond te winnen voor verschil in hoogte. Zo wordt veel geld bespaard. Deze vijvers zijn op veel golfbanen te vinden. Ze worden gebruikt als hindernis in het golfspel, als eindpunt van drainage en als opslag voor beregeningswater. Daarna komt er een beheerplan en de golfbaan kan relatief

snel bespeeld worden. Met de intrede van CtG (Committed to Green) worden niet alleen de cultuurtechnische onderhoud aspecten bekeken, ook natuurwaarden, flora en fauna krijgen zo de nodige aandacht. De gemaakte vijvers staan dan ook in het beheerplan. Afhankelijk van grondsoort, ecologische infrastructuur en functie van de vijver is een beheer-

plan op te stellen. In de praktijk gebeurt er de eerste periode (soms jaren) niets, tot de begroeiing in en om de vijver een probleem oplevert. Enerzijds is de hindernis niet meer zichtbaar in het spel, anderzijds kan de begroeiing (zoals riet, wilg en els) zorgen voor verlanding en droogvallen of dichtgroeien van de vijver.

Vijveronderhoud

kel, waterviolier, kranswier en waterpest. Omdat de vijvers deels aan privégebied grenzen, was machinaal maaien geen mogelijkheid. Om deze waterpartijen te onderhouden zijn er in 1996 600 graskarpers van 12 cm uitgezet. Deze 'grazers van het water' hebben uiteindelijk korte metten gemaakt met de meeste waterplanten in twee van de drie vijvers. In de kleinste vijver is deze uitgezette vis echter niet volwassen geworden. De waargenomen aalscholvers en reigers zullen deze vijver hebben gewaardeerd.

Kleine vijver

Na tien jaar is besloten om de plantengroei in de kleine vijver (0,1 ha) ook door graskarpers schoon te laten vreten. Het onderhoud bestond voorheen uit bosmaaien op het ijs en maaien met een maaiakorf en afvoeren. Deze onderhoudsmaatregelen waren niet effectief genoeg en te afhankelijk van de goede omstandigheden voor uitvoer. Daarom is in 2006 besloten een deel van de aanwezige graskarpers te verplaatsen naar deze kleine vijver. De 10 jaar oude graskarpers zijn inmiddels uitgegroeid tot exemplaren van 80 tot 90 cm en daardoor geen voedselbron voor reigers en aalscholvers.

Leeg vissen

Door middel van zegenvisserij is een inventarisatie gemaakt van de visstand. Een geknoopt net wordt, als een soort hoefijzer, door een vijver of sloot getrokken en vangt zo bijna alle vis. Een enkele vis weet te ontsnappen via rietkragen of door met de kop in de modder te blijven waardoor de zegen over de vis heen 'loopt'. Naast de uitgezette graskarpers werden de volgende soorten gevangen:

blankvoorn, schubkarper, snoek en paling. Aangezien deze vis niet is uitgezet en er geen open verbinding is naar het buitengebied kan je spreken van natuurlijke vestiging. Dit gebeurt als bevruchte vis eitjes door watervogels worden verspreid of als een reiger zijn vangst verliest en de vis terecht komt in een nieuwe vijver.

Overzetten

Uit de twee vijvers zijn uiteindelijk twintig exemplaren overgezet naar de kleine vijver op hole 7. Bij het wegvangen van overschotvis en herplaatsing op locatie of elders wordt gekeken naar de gezondheid van de vis om overbrengen van visziekten te voorkomen. Een gezonde vis heeft geen last van visiegels, luis en schimmelinfecties en is met een ontsmet net gevangen. Op deze manier heeft de resterende visstand 's zomers minder kans op sterfte door zuurstofgebrek. Een ondiepe vijver of sloot kan tijdens een warme zomer of een strenge winter zuurstofproblemen opleveren. In strenge winters is bevrozing tot op de bodem een gevaar en kan onder het ijs het zuurstofgehalte teruglopen. In de hete zomer kan de watertemperatuur sterk oplopen en zuurstofarm worden en blauwalgen of botulisme tot gevolg hebben. Bij een te sterke ontwikkeling van waterplanten kan bovendien sterke wisseling van het zuurstofgehalte plaatsvinden omdat waterplanten 's nachts zuurstof onttrekken uit het water en vissterfte tot gevolg hebben. Het onderhoud met graskarpers schijnt goed te werken en lijkt misschien wel effectiever dan met machines. De vijvers in Dronten staan er op dit moment namelijk mooi en schoon bij. ♪

Grazers van het water

De golfbaan in Dronten is vanaf 1989 tot 1995 in drie fasen aangelegd. Er zijn drie vijvers gemaakt. De kleigrond, met een dikte variërend van 80 tot 120 cm, ligt op een watervoerend zandpakket. Deze kleigrond, van voormalige akkerbouwbedrijven, is gebruikt om de hoogteverschillen te krijgen in het 65 hectare grote gebied. Door eutrofiering en aanvoer van voedselrijk grondwater groeide de vijvers al snel dicht met riet, lisdodde, waterranon-

Het bedrijf Van Diermen Vis & Waterbeheer uit Swifterbant heeft de vijvers in Dronten leeggevist (zegenvisserij) om een inventarisatie van de visstand te maken. Zo houd je een gezonde populatie over en kun je overschotvis overplaatsen. Naast de uitgezette graskarpers en golfballen kwamen onder meer ook onverwacht paling en snoek uit het water.

